

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kirkkolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kirkkolakia muutettavaksi Euroopan yhteisöjen direktiivien ja niiden täytäntöönpanemiseksi Suomessa annetun lainsäädännön mukaisen, koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamista koskevan järjestelmän ulottamiseksi evankelis-luterilaiseen kirkkoon.

Edelleen ehdotetaan muissa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa suori-

tettujen korkeakoulututkintojen tunnustamisesta julkishallinnon piirissä voimassa olevan lainsäädännön omaksumista kirkollishallintoon.

Hallintoelimenä toimisi kirkkohallitus.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Tarve muuttaa kirkon lainsäädäntöä perustuu siihen, että Suomessa on pantava täytäntöön vähintään kolmivuotisesta korkeammas-ta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä annettu Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi (89/48/ETY) sekä mainittua direktiiviä täydentävä ammatillisen koulutuksen tunnustamista koskevas-ta toisesta yleisestä järjestelmästä annettu neuvoston direktiivi (92/51/ETY). Näihin direktiiveihin perustuvien kansainvälisoikeudellisten veloitteiden täyttämiseksi on annettu laki Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten tutkintotodistusten tunnustamisesta (1597/92), ja lakia on täydentävän direktiivin antamisen vuoksi muutettu 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetulla lailla (579/94). Samalla lain nimike muutettiin laiksi Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta, jäljempänä tunnusta-

mislaki. Jo aikaisemmin on annettu laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta (531/86).

Jos tunnustamislain 2 §:n mukaan viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi on Suomessa säädetty tai määrätty vähintään kolmivuotinen korkeakoulututkinto tai lukiopohjainen vähintään kolmivuotinen opistotutkinto ja tutkinnon lisäksi mahdollisesti vaadittava ammatillinen harjoittelu, saman kelpoisuuden tai oikeuden harjoittaa ammattia antaa Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa tarkoitettu, kyseiseen virkaan tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus.

Kysymykseen tulee jäsenvaltiossa suoritettu tutkinto tai muualla suoritettu ja jossakin jäsenvaltiossa asianmukaisesti hyväksytty tutkinto. Kelpoisuus koskee direktiivien mukaan jäsenvaltion kansalaisia. Tunnustamislaisa tarkoitettu kelpoisuus ei koske virkaa tai tehtävää, johon voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Laki ei koske Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa.

Direktiivin 89/48/ETY 9 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisen jäsenvaltion on asetettava ne toimivaltaiset viranomaiset, joilla on valtuudet vastaanottaa hakemuksia ja tehdä direktiivissä tarkoitettuja päätöksiä. Päätökset on annettava neljässä kuukaudessa hakemuksen tekemisestä. Tunnustamislain 8 §:ssä on sanotuksi viranomaiseksi säädetty opetusministeriö.

Tunnustamislain perusteella ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettu laki jää koskemaan muita kuin Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisia.

Koska valtion laki käsiteltävänä olevilta osin ei koske kirkkoa, direktiivit on saatettava koskemaan myös kirkkoa.

Ehdotuksen mukaan voimaan saattaminen tapahtuisi kirkkolain (1054/93) 6 lukuun lisättävään 2 a §:ään otettavalla blanketisäännöksellä, jonka 1 momentissa viitattaisiin tunnustamislakiin. Ehdotetun momentin mukaan Euroopan talousalueen valtion kansalaisen koulutuksen ja ammattikokemuksen tunnustamisessa noudatettaisiin tunnustamislain säädettyjä perusteita. Säännöstä sovellettaisiin kaikkiin sellaisiin kirkon, seurakunnan ja seurakuntayhtymän virkoihin ja tehtäviin, joihin on kelpoisuusvaatimuksena vähintään kolmivuotinen korkeakoulututkinto tai ammatillinen korkea-asteen tutkinto tai sellainen opistotutkinto, jonka lukiopohjainen koulutus kestää vähintään kolme vuotta sekä tutkinnon lisäksi mahdollisesti vaadittava harjoittelu. Tällaisia virkoja olisivat esimerkiksi kanttorin virat sekä usein talousjohtajan virat ja monet erityisvirat. Momentin sama periaate koskisi opistotasoisia tutkintoja eli kirkossa nuorisotyön ohjaajia ja lapsityön ohjaajia.

Kelpoisuus myönnettäisiin tunnustamislain 8 §:n mukaan hakemuksesta henkilölle, jolla on lain 2 §:n mukainen tutkintotodistus. Hakijan tutkintotodistuksen on osoitettava, että hän on saanut koulutuksen samaan ammattiin, virkaan tai tehtävään, johon hän hakee kelpoisuutta.

Papin virka ei ole edellä tarkoitettuihin virkoihin samalla tavalla rinnastettavissa, koska sen kelpoisuusvaatimuksena ei ole suoranaisesti korkeakoulututkinto vaan pappisvirka, oikeus toimia pappina Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Pappisviran edellytyksenä puolestaan on tuomiokapitulissa suoritettu tutkinto. Koska tämä tutkinto rakentuu pääsääntöisesti yliopistossa suori-

tettuun teologiseen tutkintoon, jouduttaisiin 1 momenttia soveltamaan pappisvihkimyksen edellytyksiin. Piispoille ja tuomiokapituille jäisi edelleen oikeus hyväksyä ja vihkiä pappisvirkaan, kun tutkinnon kelpoisuus on selvitetty samalla tavalla kuin muuhinkin virkoihin. Papin virkaan on siten kelpoinen henkilö, joka on vihitty papiksi Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa tai jolle kirkkojärjestyksen (1055/93) 5 luvun 8 §:n mukaisesti on annettu oikeus toimittaa pappisvirkaa Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Lehtorin virkaa koskee soveltuvin osin se, mitä tässä on todettu papin virasta.

Menettelyn yhtenäistämiseksi ehdotetaan lisäksi, että Euroopan talousalueen ulkopuolella suoritettujen tutkintojen hyväksymisessä noudatettaisiin soveltuvin osin ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettua lakia. Myös tästä ehdotetaan otettavaksi säännös kirkkolain 6 lukuun lisättäväksi ehdotetun 2 a §:n 2 momenttiin.

Kirkkolain 6 luvun 2 a §:n 3 momentiksi ehdotetaan säännöstä, jolla delegoitaisiin kirkolliskokoukselle mahdollisuus antaa kirkkojärjestyksellä tarkempia määräyksiä pykälän täytäntöönpanosta kirkollishallinnossa. Säännöksellä turvattaisiin 1 ja 2 momentissa mainittujen lakien soveltaminen kirkossa kirkon omien elinten päätöksin myös siinä tapauksessa, että lakeja muutetaan uusien direktiivien vuoksi tai muusta syystä.

Hallinnollisesti 6 lukuun lisättäväksi ehdotetun 2 a §:n 1 ja 2 momentissa mainitut lait ovat samanlaisia sikäli, että tutkintojen hyväksymisen yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi tutkintojen hyväksyminen on uskottu yhdelle viranomaiselle, opetusministeriölle. Kirkollishallinnossa tämä tehtävä ehdotetaan annettavaksi kirkkohallitukselle, vaikka hengellisen työn osalta koulutus- ja tutkintokysymykset ovat kuuluneet piispainkokoukselle. Hakemus tutkinnon hyväksymiseksi on ratkaistava neljän kuukauden määräajassa, ja päätöksestä on oikeus valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Piispainkokous kokoontuu liian harvoin, eikä sen päätöksestä saa lainkaan valittaa Valitusoikeus muuttaisi piispainkokouksen hallintoelimeksi. Näitä tehtäviä varten on kirkkohallitus, jonka kokoonpanoa on merkittävästi muutettu siten, että kyseiset tehtävät sopivat sille hyvin. Tämän vuoksi kirkkolain 22 luvun 2 §:n 1 momentissa säädettyihin kirkkohallituksen tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi, että kirk-

kohallitus päättää 6 luvun 2 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ulkomaisten opintojen, koulutuksen tai ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta ja rinnastamisesta. Säännös lisättäisiin kirkkolain 22 luvun 2 §:n 1 momenttiin uudeksi 6 a kohdaksi.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Esitys muuttaisi piispainkokouksen ja kirkkohallituksen asemaa jossain määrin. Toisaalta kirkkohallituksen kokoonpanoa on muutettu siten, että se on sopiva elin käsittelemään nyt kysymyksessä olevia tutkintojen hyväksymiseen liittyviä asioita.

Piispainkokous antaa edelleen määräyksiä hengellisen työn virkojen tutkintovaatimuksista, jotka ovat ratkaisevia selvitettyä, onko Euroopan talousalueen valtioissa suoritettu vastaava tutkinto tunnustettava tai muussa maassa suoritettu tutkinto vertailun perusteella hyväksyttävä. Sen sijaan piispainkokous ei enää ratkaisisi henkilökohtaisia hakemuksia ulkomailla suoritettujen tutkintojen nojalla. Tutkintojen vertailu ja tun-

nustaminen siirtyisi kirkkohallitukselle, joka antaisi hakemukseen määräajassa valituskelpoisen päätöksen. Tämä ei muuttaisi piispan ja tuomiokapitulin oikeutta hyväksyä hakijoita papeiksi ja lehtoreiksi.

Hakemukset ratkaistaisiin kirkkohallituksen täysistunnossa. Kirkkohallituksen olisi perustettava tutkintoasioita valmistelemaan asiantuntijaelin samaan tapaan kuin opetusministeriössä on tehty.

3. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu kirkkohallituksessa ja kirkolliskokouksen lakivaliokunnassa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kirkkolain muuttamisesta

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 26 päivänä marraskuuta 1993 annetun kirkkolain (1054/93) 6 lukuun uusi 2 a § ja 22 luvun 2 §:n 1 momenttiin uusi 6 a kohta seuraavasti:

6 luku

Viranhaltijat ja työntekijät

A. Yleiset säännökset

2 a §

Ulkomaiset opinnot ja tutkintotodistukset

Euroopan talousalueen valtion kansalaisen suorittaman koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta kelpoisuudesta kirkon, seurakunnan tai seurakuntayhtymän virkaan on soveltavin osin voimassa, mitä siitä on säädetty Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta annetussa laissa (1597/92).

Muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta on voimassa, mitä siitä on säädetty ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetussa laissa (531/86).

Siitä, miten 1 ja 2 momentissa mainittuja lakeja sovelletaan päätettäessä kelpoisuudesta kirkon, seurakunnan tai seurakunta-yhtymän virkoihin, määrätään tarkemmin kirkkojärjestyksessä.

22 luku

Kirkkohallitus, kirkon keskusrahasto ja kirkon sopimusvaltuuskunta

2 §

Kirkkohallituksen tehtävät

Kirkkohallituksen tehtävänä on, jollei tässä laissa tai kirkkojärjestyksessä toisin säädetä tai määrätä,

6 a) päättää 6 luvun 2 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ulkomaisten opintojen, koulutuksen tai ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta ja rinnastamisesta;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri *Olli-Pekka Heinonen*